

Op deze avond, ruim 2000 jaar nadat onze zoon het levenslicht zag, schrijf ik u deze brief. U, die ieder jaar opnieuw in zulke groten getale, in talloos veel kerken bij elkaar komt om zijn geboorte vieren.

Mijn man en ik zien dit Kerstgebeuren “van also hoge” aan en verbazen ons daar zeer over. Het is immers onvoorstelbaar dat de geboorte van je eigen kind wereldwijd zoveel jaar na dato door zoveel mensen wordt gevierd. Zeker als je bedenkt dat hij vlak voordat hij zou sterven bijna helemaal alleen was overgebleven. Maar daar kom ik straks nog op terug, als u het goed vindt.

Zojuist heeft u - voor de hoeveelste keer in uw leven inmiddels? - het geboorteverhaal gehoord dat Lucas later zo mooi heeft opgeschreven. Prachtig, met die boodschap van de engel en dat hemelse koor met Ere zij God. Lucas kon het eigenlijk niet anders dan zó beschrijven, omdat hij in latere jaren ons kind als een geschenk uit de hemel was gaan ervaren. Een Godsgeschenk. Wij ook trouwens, maar ook dát was pas vele jaren later.

Zijn versie van het verhaal ontroert me iedere keer weer. Maar u moet het me maar niet kwalijk nemen, als ik u vertel dat er die nacht eigenlijk niet zoveel bijzonders aan de hand was. Wij zagen ze in ieder geval niet vliegen, zal ik maar zeggen. Dat hemelse stralende licht heeft Lucas ook heel mooi bedacht: omdat onze zoon inderdaad op een ongekende manier licht zou brengen in het leven van mensen. Dat is een groot Godswonder geweest. Maar anders dan velen hadden verwacht.

U merkt het wel: heel veel zou anders blijken te zijn dan veel mensen hadden verwacht en gedacht, als het gaat om ons kind. Ongetwijfeld heeft u zelf ook bepaalde beelden bij hem. En bent u met bepaalde verwachtingen deze avond hier naartoe gekomen. Ik hoop dat ik u niet teleurstel met mijn brief.

Misschien mag ik u iets vertellen over wat ik volgens Lucas allemaal “in mijn hart bewaard heb. En mijn leven lang met me heb megedragen.” Niet alleen herinneringen aan deze nacht. Maar ook - en eerlijk gezegd vooral - herinneringen aan het even heftige als korte leven dat onze zoon heeft geleid. Ik zal het niet te lang maken, “vrees niet” zou ik bijna zeggen. Niet te lang, want u heeft vast veel andere dingen aan uw hoofd in deze altijd zo drukke Kerstdagen.

In elk mensenleven zijn een paar gebeurtenissen van cruciaal belang. Cruciaal, ja. Dat is denk ik het juiste woord. Dat zal voor u niet anders zijn, toch?

Bij onze oudste zoon begon dat in zekere zin met zijn doop. Hij heeft ons er later veel en vaak over verteld: wat er allemaal door hem heen ging toen hij, nadat Johannes hem had ondergedompeld in de Jordaan, uit het water omhoog kwam. Hoe hij vóelde dat de Allerhoogste niet alleen ver boven hem verheven was zoals wij hem hadden geleerd, maar ook onzegbaar nabij, in en om hem zelf aanwezig was. Als een liefdevolle Vader, zei hij dan.

Beter kon hij het niet onder woorden brengen.

Als een vader die er altijd voor hem zou zijn, kome wat komt. Zoals een klein, kwetsbaar kind zich helmaal aan haar moeder kan toevertrouwen, zo vertrouwde hij zich toe aan de Allerhoogste.

Het was déze ervaring die hij zielsgraag aan andere mensen wilde doorgeven. Want wat voor hém gold, dat hij zich een geliefd kind van God wist, dat geldt voor alle mensen. Daar was hij heilig van overtuigd. En ik vermoed dat het precies dát is wat velen van u vanavond diep in hun hart zouden willen ervaren, onbewust wellicht.

Het zou heel mooi zijn als u daar eens over na zou willen denken, als de Kerstdrukke weer wat is geluwd: waarom u hier vannacht eigenlijk naar toe bent gekomen. Waar u diep in uw hart naar op zoek bent. Waar u naar verlangt, in deze woelige wereld.

Toen hij tot die ontdekking was gekomen, heeft hij in de korte tijd die hem nog zou resten, in alles wat hij zei en deed aan de liefde van God gestalte willen geven.

Ik was erbij toen hij vanaf die heuvel in Galilea de mensen toesprak. Wat me intens raakte was dat hij de mensen opriep om te kijken naar vogels in lucht, die niet zaaien en niet oogsten. En toch voedt de hemelse Vader hen. Kijk naar de bloemen in het veld, zei hij, zo teer en vergankelijk in hun schoonheid. Als de hemelse Vader hen al met zoveel luister bekleedt, hoeveel te meer dan jullie? Jou!

Tot heilige onbezorgdheid riep hij de mensen op. Omdat ze in tijd en eeuwigheid zijn geborgen in Gods hand. Tot die heilige onbezorgdheid roept hij ook u hierop.

Moeilijk is dat, vindt u ook niet? Het heeft Jozef en mij tenminste heel lang gekost voordat we werkelijk begrepen wat hij ermee bedoelde. Het zijn van die woorden die je inderdaad lang met je mee moet dragen en overwegen in je hart, om te merken dat ze dan ineens voor je open kunnen gaan.

Op dat moment zie je, ervaar je zelf hoe eigenlijk alles wat hij heeft gezegd en gedaan, al die wijze diepzinnige dingen die hij heeft gezegd, al die gebroken mensen die hij op een of andere wijze heeft geheeld, - hoe dat allemaal te maken heeft met verlangen. Verlangen dat leeft in ieder mens: naar geborgenheid. Liefde. Armen om je heen. Dat het goed is, dat je er bent.

Dat is de uiteindelijke waarheid over ons leven, die hij had ontdekt: dat het goed is dat je er bent! Het enige dat jij hoeft te doen is je daaraan toevertrouwen. Maar hoe moeilijk kan dat nu juist niet zijn. Ongetwijfeld zullen sommigen van u precies weten wat ik bedoel.

Terwijl het in wezen zó eenvoudig is. "Wie niet wordt als een kind, zal het koninkrijk niet binnen gaan", zei hij later. Een kind kan zich, als het goed is, volledig toevertrouwen aan zijn vader, aan haar moeder. Meer is niet nodig. Maar u weet net zo goed als ik dat volwassenen dat kinderlijke vertrouwen, dat kind in hen zelf, vroeg of laat kwijtraken. Het raakt uit zicht door alle dagelijkse beslommeringen en zorgen en angsten. Of het wordt beschadigd en verbergt zich, bang om nog meer gekwetst te worden.

Ik denk dat dit meespeelt, dat dit een rol speelt bij alle ontroering die zovelen van u voelen, juist in deze nacht, als het gaat om dat kleine kwetsbare kind dat geboren wordt in een koude, harde wereld, waarin voor dit kind geen plaats lijkt te zijn.

Hulpeloos kind, heilig kind. Dat is het geheim van deze nacht: dat in dat hulpeloze kind...God zelf in ons midden is gekomen. God zien in een hulpeloos kind. Dat is het geheim van deze nacht. Als uw ogen daarvoor open gaan, dan ziet u God óók in al die ándere hulpeloze, kwetsbare mensen om u heen. Dan ziet u God ook in uzelf.

Maar ik laat mezelf wat gaan, geloof ik. En ik zou het niet al te lang maken, had ik u beloofd.

Een ding wil ik u nog graag meegeven, in de hoop dat u dat wilt bewaren in úw hart. En wilt overdenken.

Onze oudste zoon, onze eerstgeborene is niet oud geworden: 33 jaar was hij toen hij stierf.

Ik was erbij toen het gebeurde. Als een van de weinigen, moet ik zeggen: in de loop er tijd waren steeds meer mensen afgehaakt. Omdat hij blijkbaar niet aan hun verwachtingen voldeed. Een proces dat zich in uw tijd aan het herhalen is, als ik het goed heb begrepen.

Ik was erbij, met twee lieve, moedige vriendinnen en slechts één van zijn leerlingen.

De anderen hadden het vege lijf gered.

Het was Godsgruwelijk om aan te zien. Het sneed me door merg en been. Stabat mater dolorosa, die moeder, dat was ik. De werkelijkheid was heel wat minder mooi dan de muziek, kan ik u verzekeren.

Hoe kan iemand die in woord en daad niets dan liefde verkondigt, -

hoe kan iemand die de mens geworden liefde van God belichaamt - want zo ben ik hem wel gaan zien, ja - hoe kan zo'n mens zoveel weerstand en haat oproepen dat mensen hem uiteindelijk uit de weg hebben geruimd. Op een vreselijke manier dood hebben gemarteld?

Ik wil daar uw feestvreugde niet mee bederven. Maar zijn einde heeft er wel alles mee te maken dat u vannacht met zo velen nog steeds bij elkaar komt om zijn begin te vieren.

Omdat het zijn einde niet was! Als dat wel zo was geweest, had u hier niet op deze avond in deze kerk van Lytsewierrum gezeten en zulke mooie, vertrouwde liederen gezongen. Dan had u het verhaal over zijn geboorte zelfs nooit gehoord!

Het was het einde niet, daar geloof ik, alles overwegende in mijn hart, heilig in.

Wij moesten hem loslaten, maar zijn hemelse Vader heeft hem niet losgelaten. Die liefde, waar onze zoon het altijd over had, bleek sterker te zijn dan welke macht ter wereld ook. Sterker zelfs dan de dood. In die liefde van de Vader zijn mensen geborgen, in tijd en eeuwigheid.

In dat vertrouwen heeft onze zoon geleefd en is hij gestorven.

Het is niet minder dan een Godswonder, dat zoveel jaar later miljoenen en miljoenen mensen wereldwijd bij elkaar komen om zijn komst in deze wereld te vieren. Om stil te staan bij de weg die hij is gegaan. En zijn opstanding te vieren.

Misschien wilt u dat als laatste meenemen en bewaren in uw hart.

Opdat niet alleen uw Kerstdagen, maar ál uw dagen gezegend mogen zijn.

(naar een idee van Jan van Opbergen)